

Russisk efterår

Tre ud af fire partier i den russiske Duma er antisemitiske. På gaden mishandles etniske minoriteter dagligt af medlemmer fra nazistiske skinheadgrupper. Trods Putins ord om hårdere indgreb mod racisterne beskytter retsvæsenet overfaldsmændene.

Den 7. april om morgenen blev den senegalesiske udvekslingsstuderende Lamsar Samba Sell skudt på vej hjem fra et diskotek i St. Petersborg. Sammen med sine medstuderende havde han været til et arrangement på diskoteket, der havde til formål at knytte venskabsbånd mellem russere og udlændinge. Straks efter Sell forlod diskoteket dukkede en mand frem af mørket og skød ham i nakken, hvorefter Sell udåndede på gaden. Der blev senere fundet en pistol i nærheden af gerningsstedet, der havde et nazikors indgraveret i skaftet.

Det lignede en ren henrettelse på åben gade. Sell havde været involveret i antiracistiske organisationer og arbejdede blandt andet med at undervise i afrikansk kultur. Men mordet kunne ligeså godt have været et i rækken af mord på etniske minoriteter der har hærget Rusland de senere år.

Sell blev offer for de mange nazistiske organisationer i St. Petersborg der, for at fejre Adolf Hitlers fødselsdag den 20. april, hele måneden brugte deres hjemmesider til at opfordre til vold mod jøder og udlændinge. En side lagde ligefrem en manual ud, der viste hvordan man undgik at blive anholdt bagefter. Hetzen resulterede i den værste måned i nyere tid, hvad angår racistisk vold i Rusland. Da måneden var omme var mindst syv myrdet og et dusin andre overfaldet.

De russiske medier rapporterer daglig om uprovokerede angreb på etniske minoriteter. Ifølge SOVA, en organisation der overvåger højreekstreme organisationer i Rusland, blev 31 mord med racistisk motiv begået i Rusland i 2005. Statistikken for 2006 er endnu ikke klar, men ventes at blive ligeså dystert. Alene i årets første seks måneder er 18 personer myrdet af højreekstremister. SOVA baserer sin statistik på russiske medier og tager kun mord op som ifølge medierne har klart racistisk motiv. Der er derfor formodentlig tale om et langt større tal.

Voldsberedte unge højreekstremister fra Pamyat

Særlig udsat er personer fra Kaukasus, hvor krigen i Tjetjenien og angreb udført af tjetjenske separatister i russiske byer, har ført til en udbredt mistænksomhed mod alle folkegrupper fra regionen. Volden har også religiøse undertoner, da mange af disse folkegrupper er muslimer eller tilhører ikke-ortodokse kristne forsamlinger. Også de antisemitiske angreb er øget. Den 11. januar i år gik en skinheadtype amok udenfor en synagoge i Moskva og overfaldt ni personer med kniv. Fire af dem blev alvorligt såret.

Markedspladser, der traditionelt er drevet af mange ikke-etnisk russere er også kommet i søgelyset blandt racistiske organisationer, hvor det er blevet en sport at stjæle fra og angribe dem.

I maj 2006 detoneredes en bombe på en markedsplads i det nordlige Moskva. Ti personer blev dræbt og over fyrre personer blev såret. Ud af de døde var fem af kinesisk oprindelse. Myndighederne talte om terrorister og kriminelle. En kilde hos anklagemyndigheden i Moskva fortalte dog nyhedsbureauet Ria-Novosti at to unge mænd havde erkendt, at de havde tilvirket bomben for at sprænge den på den multietniske markedsplads.

Meget af volden udføres af den voksende skinheadbevægelse. Siden begyndelsen af 1990'erne er antallet af skinheads i Rusland øget voldsomt. Bureauet for Menneskerettigheder i Moskva anslog i 2004 at der er hen ved 50.000 skinheads i Rusland og at tallet vokser. Det skal holdes op imod et tal på omtrent 70.000 skinheads i resten af verden som organisationen opgiver.

Skinhead-bevægelsen tiltrækker primært unge mænd som har svært ved at se en fremtid i Ruslands hårde økonomiske klima.

Mange af grupperne har en rendyrket nazistisk ideologi og stiller store krav til deres medlemmer om at træne regelmæssig, spise sundt og afstå fra stoffer og vodka. Her dyrkes et voldsromantisk mandsideal, hvor de, der gør sig bemærket med voldelige overfald rangerer højest.

Det russiske retsvæsen har gjort sig bemærket ved at udvise mangel på at tage racistisk vold alvorlig. I Rusland siger loven at racistisk motiveret vold skal dømmes hårdere end vold der udføres af andre årsager. Men retsvæsenet afstår fra at dømme i forhold til denne rubricering i lovgivningen, og henholder sig i stedet til det der går under betegnelsen "hooliganisme". "Hooliganisme" rubriceringen kan sidestilles med det der i Sverige kaldes "voldeligt opløb", hvor maksimumstraffen er fem år. Men i lovparagraffen står også at denne rubricering kan angives som motiv til andre forbrydelser som mishandling og mord.

Et iøjefaldende eksempel på hvordan det russiske retssystem bruger denne rubricering er sagen om den niårige tadzikiske pige Khursheda Sultonova.

Hun blev myrdet udenfor sin gadedør i St. Petersburg, da hun om aftenen var på ind med sin far og fætter. Gruppen der overfaldt hende var bevæbnet med knojern, kæder, kæppe og knive. Hun døde af ni knivstik i maven, på armene og brystet.

Faderen og fætteren der overlevede overfaldet berettede at gruppen havde skreget racistparolen "Rusland for russerne". Alligevel kaldte anklageren det for "en ordinær forbrydelse koblet til arbejdsløse unge påvirket af alkohol."

Otte unge mænd blev stillet for retten, hvor alle blev koblet til en ukendt nazi organisation, "den gale gruppe". Syv af gruppen blev dømt for hooliganisme og fik mellem 18 måneder og to et halvt års fængsel. Den ottende hovedtiltalte, en 14-årig dreng, der var anklaget for at have myrdet Khursheda med racistisk motiv, blev frifundet for denne tiltale. I stedet blev det rubriceret som en hooliganforbrydelse og takseret til fem et halvt års fængsel.

"Den gale bande" fra St. Petersburg står bag flere mord

Tre dage efter dommen fandt et nyt overfald sted mod en 9-årig pige i St. Petersburg.

Liana Sisoko, hvis mor er fra Rusland og far fra Mali, svævede i flere dage mellem liv og død efter at to unge skinheads havde overfaldet hende. Inden gerningsmændene forsvandt spraymalede de et hagekors og ordene "skinheads...vi gjorde det".

Antiracistiske organisationer taler om at dommen mod Khursheda Sultonovas mordere har givet nazisterne "licens til at myrde".

Et stort antal lignende hændelser har fået den russiske ombudsmand for menneskerettigheder til at reagere. I januar 2005 sagde han at "politimyndigheden og domstolene viser en grad af hensynsfuldhed mod fascistiske, ekstremnationalistiske grupper som svær at forstå." I april i år gik han skridtet videre og anklagede retsvæsnen for at medvirke til at nedtone racistiske forbrydelser.

Den racistiske vold skal ses i lyset af Ruslands politiske klima. Meget af den antisemitiske og fremmedfjendtlige propaganda i landet spredes fra det russiske parlament.

Under valget 2003 skabte politiske strateger i Kreml den ekstremnationalistiske valgplatform Moderlandet med ledelse af Vladimir Zhirinovskiy. Formålet var at stjæle nationalistiske stemmer fra kommunistpartiet. Det statsligt finansierede fjernsyn lancerede en kampagne, der støttede Moderlandet og højreekstremisten Vladimir Zhirinovskys parti, LDPR.

Fire partier blev valgt ind i Dumaen; Putins Forenede Rusland, LDPR, Moderlandet og Kommunistpartiet. To tidligere liberale partier klarede ikke spærregrensen og røg ud.

Af de fire partier i Dumaen er alle, med undtagelse af Forenede Rusland, udtalt antisemitiske. En plads i parlamentet medfører i Rusland automatisk immunitet mod anklager for forbrydelser, inklusiv hate crimes. Det har medvirket til at parlamentsmedlemmer har kunnet komme med udfald, der i en hvilken som helst anden sammenhæng var faldet ind under landets lovgivning om hetz mod befolkningsgrupper.

I januar 2005 skrev 19 parlamentsmedlemmer fra Kommunistpartiet og Moderlandet sammen et brev til den russiske statsanklager, hvor man krævede at alle jødiske organisationer i landet skulle forbydes. I brevet blev jødedommen udråbt til at være en "satanisk religion" og den urgamle konspirationsteori om jødiske ritualmord på kristne børn blevet taget op.

Siden da har Moderlandet fortsat kampagnerne mod jøder og etniske minoriteter. I april 2006 talte to af partiets repræsentanter i Dumaen til en manifestation i St. Petersborg som var organiseret af nazisterne i det Russiske Folks Union. Den tidligere forsvarsminister Igor Rodionov manede til kamp mod den "diaboliske konspiration der vil forgøre vores folk og land". Hans kollega Oleg Mashchenko talte om "hvordan jødiske medier er medvirkende til at føre ti millioner af mennesker bag lyset" og om "hvordan armenierne har for meget magt i Rusland".

Den organiserede racismes fremgang i Rusland har vakt stor interesse blandt nazi-grupperinger i hele verden. Internationale organisationer som Blood and Honour og Hammerskins har oprettet underafdelinger i de større russiske byer og flere prominente personer fra højreekstreme partier i Vesteuropa har knyttet kontakt til repræsentanter i den russiske Duma. Den racistiske amerikanske politiker David Duke var så imponeret efter at have besøgt landet i 2004 at han i en artikel med overskriften "Er Rusland nøglen til hvid overlevelse?" skrev:

"Jeg har truffet ledere fra den hvide, patriotiske bevægelse i Rusland i de seneste uger. Jeg har truffet ledende medlemmer af en russiske Duma og mange personer i den russiske offentlighed som åbent taler om zionisme og om behovet for at det hvide folk rundt om i verden forsvare deres arv. Ifølge min overbevisning er det i Rusland og de andre østlande at den største chance er for at et racebevidst ansvarligt parti skal opnå politiske magt."

Præsident Vladimir Putin er sent, men omsider, gået i gang med at tage den racistiske vold seriøst. I et interview i september 2005 lovede han i et telefoninterview i russisk tv at han "skal gøre sit yderste for at få skinheads og fascister væk fra det politiske kort". Under en tale på den Røde Plads i forbindelse med afholdelsen af sejrens dag den 9. maj sagde Putin: "De som igen forsøger at hejse det besejrede nazistiske flag, som sår etnisk had, ekstremisme og fremmedfjendtlighed, leder verden ind i en blindgyde, med blodbad og grumhed"

Men mange russere mener at Putins ord klinger hult. Den statslig finansierede anti-facistorganisation Nashi opfattes i flere lejre som et rent propagandaapparat, der blandt andet egner sig til at kritisere regeringskritiske borgerretsorganisationer. Da Nashi arrangerede en demonstration mod højreekstrem vold efter mordet på Lamsar Samba Sell bar medlemmerne t-shirts med teksten "Hjælp os Putin". Samtidig afholder Putin sig ikke fra selv at spille på udbredte fordomme. I forbindelse med voldsomme sammenstød mellem etniske russere og personer fra de tidligere sovjetiske delrepublikker i Kaukasus, sagde han i oktober 2006 at den oprindelige russiske befolkning måtte beskyttes mod "etniske kriminelle". Putins nye tiltag mod nazistorganisationerne opfattes af mange politiske iagttagere som ren politisk strategi. Den russiske præsident er ivrig med at udse en ny efterfølger fra egne geledder når hans anden periode som statschef udløber. Ifølge nogle kan Putin ligefrem drage nytte af den racistiske vold op til præsidentvalget 2008.

Skræmmekampagner har været et vigtigt element i den post-kommunistiske russiske politik. Boris Jeltsin brugte truslen om kommunistiske gruppers forsøg på at genoplive det gamle Sovjet i sin valgstrategi og lykkedes at blive genvalgt. I 2000 valgtes Putin efter en kampagne der i mangt og meget handlede om tjetjenske separatister og terrorister. Fire år senere blev han genvalgt efter at have fremstillet sig i medierne som landets eneste værn mod grådige oligarkers forsøg på at stjæle landets ressourcer.

Ifølge den politiske kommentator Nikolai Petrov er det nu fascismen der er på tapetet til næste valg. I et interview med web tidsskriftet RFERL sagde han i juni 2006 at Kreml leder efter en trussel som kan udnyttes. Han mener at der findes en plan om "*at finde noget der både kan tiltale masserne her i landet og vesterlændingene*". Selv chefen for den russiske menneskerettighedsorganisation, "for menneskelige rettigheder", Lev Ponomerev er skeptisk overfor Putins hensigter. I juni 2006 sagde han til RFERL:

"De styrende ser kampen mod fascismen som en måde at legitimere sig selv. De bruger dette for at påvirke den almindelige borger gennem at sige "hellere os ved magten end fascisterne." Uanset hvad årsagen er til præsidentens hårdere attitude mod racistgrupperingerne, hilses den velkommen blandt de grupper i Rusland som bliver ramt af den højreekstreme vold.

Eksempler på grupperinger på den højreekstreme scene i Rusland:

DPNI "Aktion mod illegal indvandring", DPNI er en lobbyorganisation der helt og holdent er rettet mod indvandrerspørgsmål. Organisationen hetzer etniske minoriteter og anvender sig af en retorik hvor personer fra Tjetjenien og andre lande i Kaukasus kaldes "pak" og sidestilles med "smuds". DPNI stod blandt andet bag de indvandrerfjendtlige demonstrationer i Moskva den 4. november 2006, hvor hen ved 7000 personer samledes og over 3000 demonstranter blev anholdt af politiet.

DPNI

DEN GALE BANDE En af Ruslands mest voldelige nazigrupper er "Den Gale Bande" fra St. Petersborg. Gruppen blev dannet i starten af 2000 og har været indblandet i flere opsigtsvækkende attentater mod indvandrere, homoseksuelle og politiske modstandere, blandt andet drabet på akademikeren Dr. Nikolai Girenko i juni 2004. Gruppen er stærkt medvirkende årsag til at St. Petersborg regnes for en af de absolut farligste steder at vise sig som udlænding i Rusland. I sommeren 2006 blev en af lederne Dmitri Borovikov skudt ihjel da han skulle anholdes mistænkt for mordet på Lamsar Samba Sell.

RNE Nazistorganisationen Russkoye Natsionanoye Edinstvo, Ruslands Nationale Enhed, udgøres af to dele; et politisk parti som arbejder for parlamentarisk magt og en paramilitær del som træner unge gadekrigere i forskellige typer af kampteknikker. Målet er et etnisk rensset Rusland under en "national ideologi" og øget indflydelse til den russisk ortodokse kirke. De russiske myndigheder opgav i slutningen af 1900 tallet medlemskabet til at udgøre over 100.000. Efter grundlæggeren Aleksandr Bakashov blev udvist af Rusland i 2000 er RNE splittet i flere fraktioner uden nogen central ledelse.

RODINA Den Rodina, "Moderlandet" på dansk, er en valgplatform som samler omtrent 30 forskellige racistiske partiers kandidater på samme valgliste. Valgforbundet fik 9,2% af stemmerne i valget til Dumaen i 2003. Forud for lokalvalget i Moskva 2005 udgav Rodina en propagandafilm, hvori en sort mand nægter at samle en melonskræld op efter sig. Partiets parole var "få skrældet væk fra Moskvas gader". Mødeledere fra Rodina har gjort sig bemærket ved at hetze mod jøder ved møder og til demonstrationer.

PAMYAT Den russiske fascistgruppe Pamyats motto er "Gud, Tsar, Nation", hvilket sammenfatter organisationens ideologi. Pamyats mål er et tsardømme præget af den russisk-ortodokse kirkes værdigrundlag og et Rusland fri af "zionistisk" indflydelse. Organisationen betragter både demokrati og kommunisme som forberedelse til et jødisk verdensherredømme. Pamyats symbol som organisationen kalder for "det russiske svastika" består af den russiske ørn, et hagekors og et jesus-ikon.

Pamyats russiske svastika

LDPR Ruslands liberal-demokratiske parti LDPR blev grundlagt i 1989 af den nuværende partileder Vladimir Zhirinovskiy. Partiet fik stor opmærksomhed i de udenlandske medier i 1993 da det lykkedes at få 23% af stemmerne ved valget til Dumaen. Siden det er vælgertilslutningen faldet. Ved valget 2003 stemte 12% på LDPR. Nogle af punkterne i partiprogrammet er: genindlemmelse af de 15 tidligere Sovjetrepublikker under russisk kontrol, indskrænkninger i religionsfriheden og genindførsel af dødsstraffen. Partilederen Zhirinovskiy er kommet med flere antisemitiske udtalelser og udtrykt beundring for Adolf Hitler.

Oversat fra Expo 4/2006